

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

**Chokier, Érasme de
Coloniae Agrippinae, 1684**

30. Exemptis negligentibus, ad quem devolvatur collatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

an sit dispositio favorabilis vel odiosa. Priori comprehenduntur exempti, posteriori
minime Fel. d. c. graue Petr. Andr. Grammar. in c. 1. n. 109 de permut. benef. tr. 6 per nos.
2 Fel. in ca. postulasti n. 4 vers. circa glo. 2. de rescr. qua de re etiam supra tractauimus lib.
quast. 5. n. 4. 20. 21. & seqq.

QVÆSTIO XXX.

Exemptis negligentibus ad quem deolvatur collatio.

SUMMARIUM.

1. In causa negligentia aut more exempti subijciuntur ordinario.
2. Deolutio cur instituta.
3. Regulatur ad instar appellationis.
4. Negligentia quando commissa censeatur.
5. In exemptu immediate subiectu Papa deolutio fit ad Papam.
6. Id non procedit in Francia.
7. In exemptu alteri Pralato subiectu deolutio fit ad Pralatum immediatum.
8. Ab exemptu regularibus deolutio fit ad ordinarium fallit tamen ut hic.
9. Episcopo autoritate delegata negligente deolutio fit ad legatum.
10. Facta deolutione quid ordinarius possit in exemptos.
11. Super altis exemptorum negligentia se non intermiserit nisi iure expressum sit.
12. Capitulo negligente non fit deolutio ad Pralatum.
13. Delegato Papæ ad cognoscendum de crimine negligente ordinarius suppletur.
14. Inferior non supplet negligentiam superioru.
15. Nisi veretur periculum anime.
16. Requiritur interpellatio & monitio.
17. Negligentia non presumitur.
18. Ea probatur per trinam denunciationem.

PRæmitto primo, legislatoribus magnæ fuisse curæ, ut res non modo privata, sed etiam publica, ea qua par erat diligentia administrarentur under tot tit. de supplenda iudicium & Prælatorum negligentia, leges & sacra, quibus negligentia iudicis Ecclesiastici suppletur per laicum, & e contra cap. ex transmissa ca. licet ex suscepto de foro compet. Auferre de potest. Eccles. super laico n. 24. 29. 38. & de potest. seculari super Ecclesiastici personis reg. 4. n. 48. Menoch. de res. poss. Rem. 3. q. 52. n. 354. ubi late. & nu. 414. Spec. de compet. iud. addit §. 1. vers. 23. n. 27. Fel. cap. cum dilecta n. 7. in fine de rescriptis.

- 1 Unde recte voluit Auferre, exemptos subijci ordinario si Pontifex seu eorum iudex sine mora & notabili periculo adiri non possit. Auferre in repet. Clem. 1. qu. 10. numer. 3. vers. unde in principali de offic. ordin. dixi infra quast. 50. & 51. Præmitto secundo, deolutio ptem ideo esse inventam ne Ecclesiæ diu maneat in suspensio, quod

quod valde dispendiosum & damnosum est Ecclesiis cap quam sit de elect. in 6. Tum ne iura Ecclesiastica diu maneant in incerto arg. l. 1. ff. de usu ca. Rebuff. in praxi benef. par. 1. tit. de devolut. num. 8.

Præmitto tertio, devolutionem fieri de superiore in superiorem gradatim usque ad Papam, ad instar appellationis quæ iure civili gradatim fieri debebat idque iure communi & in materia indifferenti cap. 2. ubi Abb. & cap. pen. & ult. de supp. neg. pralat. Cardin. Clem. 1. qu. 3. in fine cod. tit. Rebuff. d. tit. de devolut. n. 7.

Præmitto quarto, negligentiam cenferi commissam si intra mentes sex collatio non fiat, idque ipso iure de persona in personam, seu de superiore in superiorem gradatim cap. cum vester cap dilectus cap. postularis ubi Abb. de concess. prab. cap. fin. de supp. neg. pralat. In notabilis autem dignitatibus maioribus brevius est tempus constitutum ut patet ex Rebuffo d. tit. de devolut. n. 2.

Quibus præmissis formo has conclusiones. Prima in exemptis immediate Papæ subiectis, devolutio fit immediate ad Papam vel legatum de latere per cap. licet c. sicut de suppl. negli. pralat. Rom. cons. 361. in casu Rebuff. in § si quid vero in verbo ad alium de collat. in Concord. & d. tit. de devolut. num. 36 vers. nono lo. de Selua tract. de beneficio par. 3. quest. 19. n. 4. Doctæ Abb. cap. grave n. 6. & 7. de offic. ord. idem ca. 2. de concess. prabend. & opposito Guymet. ad pragmat. sanctionem tit. de collationib. §. quod si verb. gradatim. Ratio est, Quia ista devolutio iuxta determinationem Concilij Lateranensis fit ad immediatum superiorem, proximus autem superior exemptorum est Papa cap. nulla dist. 94 cap. auctoritate cum ibi not. de privileg. in 6. lo. Selua d. n. 4.

Limitandum est iuxta pragmaticam sanctionem in Francia vigentem inter Leonem 10. & Franciscum Regem quæ ius facit in Francia tantum, aliud est enim de iure teste Rebuffo in Concordatis Rubr. de collat. §. si quis in vero in glo. verb. ad alium superiorem vers. in exemptis fol. 628. & 629. & 630.

Secunda, in exemptis non subiectis immediate Summo Pontifici sed cuidam alteri Prælato fit devolutio ad Prælatum istum immediatum Cardin. Clem. 1. qu. 3. de suppl. negli. Pralat. Ratio est, quia devolutio fit de superiore ad superiorem gradatim, proximus autem immediatus Prælati huiusmodi exemptorum non est Papa, sed alius inferior Prælati, ergo, DD. ubi glo. ca. grave de offic. ord. Marcus delph. decis. 123. par. 1. Anteriorius in repet. Clem. 1. qu. 10. n. 125. de offic. ord. Ideo Prælati inferioris, si devolutio ad Abbatem qui superior est penes quem sunt iura quasi Episcopalia conferendi Cardin. d. Clem. una n. 6. qu. 3. de suppl. neglig.

Tertia, ab exemptis regularibus fit devolutio ad ordinarios qui Apostolica auctoritate conferet c. cum singula de prabend. in 6. d. Clem. una ubi Card. & DD. Rebuff. d. tit. de devolut. n. 32. DD. c. 2. de concess. prabend. Idque nisi si Prælati regularis habeat alium prælatum cui immediate subiciatur, tum enim ad illum fiet devolutio Card. d. Clem. una qu. 3. arg. glos. super verb. alia in Clem. attendentia de stat. Monach.

Quarta
Rt

- 9 Quarta Episcopo qui auctoritate Apostolica conferre debet negligente devolutio fit ad legatum Provincia qui auctoritate Apostolica conferre poterit quemadmodum post longam disputationem concludit Ioannes de Selva tract. de beneficiis part. 3. qu. 66. n. c. usque ad finem & par. 2. qu. 3. n. 53. & seqq. cui tamen nominatim adversatur Rebuff. d. tit. de devolut. n. 37.
- 10 Quinta, Episcopi & alij quicumque facta devolutione omnia adversus exemptos exercere possunt sine quibus collatio effectum sortiri non posset cap. prudentiam cap. praeerea de offic. deleg. l. 2. ff. de iuris. om. iud. praes. loci à consequenti ad anteced. pro cuius uberiori disquisitione videri poterunt quae infra tradentur eod. lib. quest. 33.
- 11 Sexta, ordinarij super alijs exemptorum negligentis se intromiscere non possunt nisi quatenus à iure aliter expressum aut virtualiter concessum reperitur Cardinal. Clem. unica. n. 15. in fine de supplenda neglig. praelat.
- 12 Septima, Capitulo exempto negligente, non fit devolutio ad Praelatum sive Episcopum, vel è contra Marcus de off. Delchmali 1235 par. 1. Cardin. d. Clem. un. n. 59. 2. tum enim cessat ratio communis, quae est fundamentum huiusmodi devolutionis, quemadmodum tradit Guymet. ad pragmat. sanctionem tit. de collation. §. quod si in glo. verb. superiorem.
- 13 Octava, Si delegatus Papae datus ad cognoscendum de crimine alicuius est negligens ita quod criminofus in peccato perleverat ordinarius debet supplere & punire eiusmodi criminofum non obstante quod delegatus inceperit cognoscere text. cap. significavit ubi Abbas de offic. ord. glo. ca. cum venerabili in verb. paschalis de praescript. non obstat quod ordinarius velut inferior intromiscere se non possit causis delegatis cap. ad haec cap. ut nostrum de appellat. cap. studuisti de offic. de leg.
- 14 Quia id non obtinent quando vertitur periculum animae vel peccati cap. Dominum noster. 23. q. 2. t. qui sine peccato 3. q. 7. l. si appellationem C. de appellat. glo. c. cum sit generale de foro compet. Secus si causa esset pecuniaria tum enim etiam si delegatus esset negligens, esset ad Papam recurrendum Host. & Abb. d. cap. significavit.
- 15 Notandum tamen in casu huius conclusionis ordinarium non posse procedere nisi delegato prius antemonito, ac ipsa parte ut litem prosequantur, quia quando certum tempus non est statutum à iure vel homine ad expediendum aliquem auctum, requiritur praambula monitio, ut probetur negligentia ac praefixo ceti termini infra quem actus expediatur Innoc. cap. extirpanda §. quia vero de praebend. Card. lig. facit tex. ca. si capitulo de concess. praeb. in 6. Rota dec. 528 in antiq.
- 16 Quibus congruit doctrina Rota noviss. dec. 514 n. 3. & seq. par. 1. negligentiam non praesumi, sed probandam esse l. 3. §. si ad diem ff. de Re Milit. Afflic. dec. 13. nu. 18.
- 17 Grat. conf. 100. num. 1. lib. 2. probarique per tinam interpellationem ad effectum ut possint

possit appellari negotiumque devolui ad superiorem *Ioan. And. in cap. dilecto de appellat. Fel. cap. proposuisti, De foro comp. Dec. & Abb. in cap. ex parte de appell. qui tamen modus probandi negligentiam, alios modos non excludit, ut ibidem Rota n. 5. attestatur per not. Barbat. in cap. Ceterum num. 11. de indic. adde supra lib. 1. quest. 6. num. 19. & 20.*

QVÆSTIO XXXI.

Beneficia exempta quis unire possit.

SUMMARIUM.

1. Uniones regulariter fiunt per ordinarium.
2. Ordinarij appellatione qui comprehenduntur.
3. Ordinarius non unit beneficia exempta.
4. Legatus à latere unit beneficia exempta.
5. Legati à latere varia potestas.
6. Prælati immediati exemptorum unit beneficia exempta.
7. Ordinarius an Ecclesiam sibi subiectam uniat Ecclesia exempta.
8. Quid de legato Sedis Apostolicæ.
9. An interponat autoritatem in alienatione rerum Ecclesiasticarum extra Provinciam si Ecclesia sit a sit in eius Provincia.

Regulariter uniones Ecclesiarum fieri debent per locorum ordinarium Clem. 1. §. ad hoc de statu Monach. ubi glo. verb. ordinarium cap. sicut unire de excessib. prælat. Petr. de Perus. de unionib. Eccles. c. 4. n. 21. & seq. quorum nomine intelligo Episcopos eorumve superiores Archiepiscopos, Patriarchas ad quos de jure communi hoc pertinet d. cap. sicut Clem. un. de reb. Eccles. non alien. Caccialupus tract. de unionibus art. 4. num. 5. vers. tertio quero dixi lib. 1. c. 1. num. 9. seu alios quoscunque inferiores qui Ecclesiis sibi pleno iure & quasi Episcopalia præscripserunt, aut ex privilegio obtinent cap. aulitus de præscrip. cap. accedentibus de excessib. prælat. doct. Caccialup. ubi supra art. 3. num. 21. & seq. Petr. de Perusio d. num. 21. & 22. vel ut pulchre explicat Flaminius Parisius tract. de resig. benef. li. 3. q. 11. Sub verbo ordinarij (inquit) intelligo omnes habentes iurisdictionem ordinariam, ut tradit Geminianus in cap. 2. de consuet. in 6. Silvester verb. excommunicatio 8. n. 92. Abb. cap. cum ad Ecclesiarum num. 1. de offic. ord. Bellam. cons. 30. Bero cons. 24. lib. 1. Dec. cons. 121. Abb. cap. ut fama num. 6. de sent. excom.

Ideoque, quando Concil. Trid. nominatim committit aliquid ordinariis id non modo commissum censetur Episcopis, sed indistincte quibusvis aliis ordinariis imo etiam

Rr 2.